

EFFECT VAN EEN KOUDE SEIZOENSTART

De Agrometeorologische Berichten verschijnen 3 keer tijdens het groeiseizoen. Dit eerste overzicht toont alvast dat het tijdens de eerste maanden van dit jaar relatief nat was, met een tekort aan zonneschijn. Het leidde tot een trage seizoenstart. – Naar: VITO

De Agrometeorologische Berichten geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode en – vanaf juni – een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak.

Doelstelling en methodiek

Naast de normale trend, afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaar, worden voor elke combinatie (teelt/gebied) 3 indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS-gewasgroeimodel (*Belgian Crop Growth Monitoring System*), de satellietbeelden van Spot-Vegetation en Terra-Modis. Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januari-heden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (Xi). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor. Begin mei werd de Proba-V-satelliet succesvol gelanceerd vanuit Kourou in Frans-Guyana. Deze Belgische satelliet is de opvolger van de Spot-Vegetation-satelliet die men momenteel gebruikt voor de wereldwijde gewasopvolging en waarop de

kaartjes in de Agrometeorologische Berichten gebaseerd zijn. VITO zal instaan voor de verwerking van de beelden van deze satelliet. In de toekomst zal je ze zeker ook terugvinden in de bulletins (lees ook <http://vito.be> in de rubriek Nieuws, persbericht van 7 mei 2013).

Bronnen

De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije jaren worden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (www.statbel.fgov.be). De satellietbeelden worden ter beschikking gesteld door het Joint Research Centre van de Europese

.....

De voorbije winter was het abnormaal nat en scheen de zon abnormaal weinig.

.....

Commissie (<http://mars.jrc.ec.europa.eu/mars/About-us/The-MARS-Unit>). Verder geraadpleegde documenten zijn afkomstig van *Boer&Tuinder, Landbouwleven*, Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet (www.kbivb.be), Fiwap

(www.fiwap.be), CIPF (www.cipf.be) en Cadco-Gembloux (www.cadcoasbl.be).

Weersgesteldheid deze winter

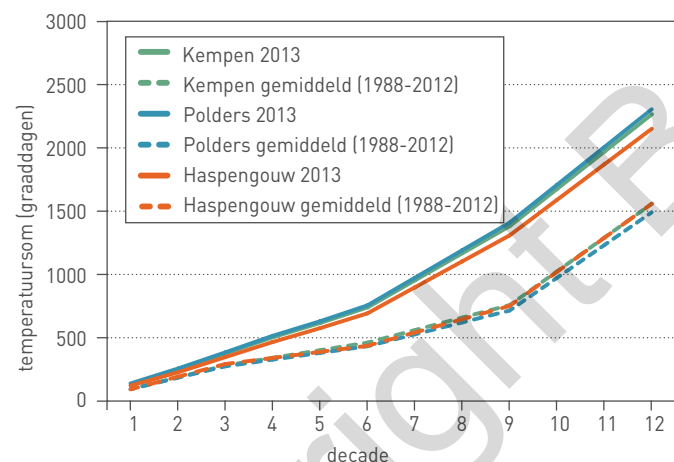
Het KMI werkt sinds dit jaar mee aan de verwerking van de Agrometeorologische Berichten, wat zeker de analyse van de weersgegevens ten goede zal komen.

De temperatuur tijdens de voorbije winter (december 2012 tot en met februari 2013) wordt door het KMI als normaal beschouwd.

De hoeveelheid neerslag daarentegen was abnormaal hoog, de zonneshijnduur zeer abnormaal laag. Vooral in december en

De lage temperatuur in maart heeft zeker een impact gehad op de ontwikkeling van de wintergranen.

Figuur 1 Verloop van de temperatuursom (in graaddagen, basistemperatuur 0 °C) van 1 januari tot en met 30 april voor de Polders (Ieper), Haspengouw (Gembloux) en de Kempen (Genk) - Bron: KMI, ULg & CRA-w

januari scoorden de instralingswaarden ver onder het gemiddelde. December was uitzonderlijk nat met 28 regendagen in Ukkel. Januari was wel normaal, zowel inzake temperatuur als neerslag. In januari kregen we echter wel af te rekenen met heel wat sneeuw. Er werden maar liefst 13 sneeuwdagen genoteerd in Ukkel. Ook in februari viel er veel sneeuw (11 sneeuwdagen in Ukkel). De temperatuur was bovendien abnormaal laag in februari, weliswaar zonder dat er sprake was van een echte koudegolf. In Ukkel daalde de minimumtemperatuur tot -5 °C, in de rest van het land schommelde ze tussen -4 °C en -13 °C. De koudste dagen waren 14 en 23 februari.

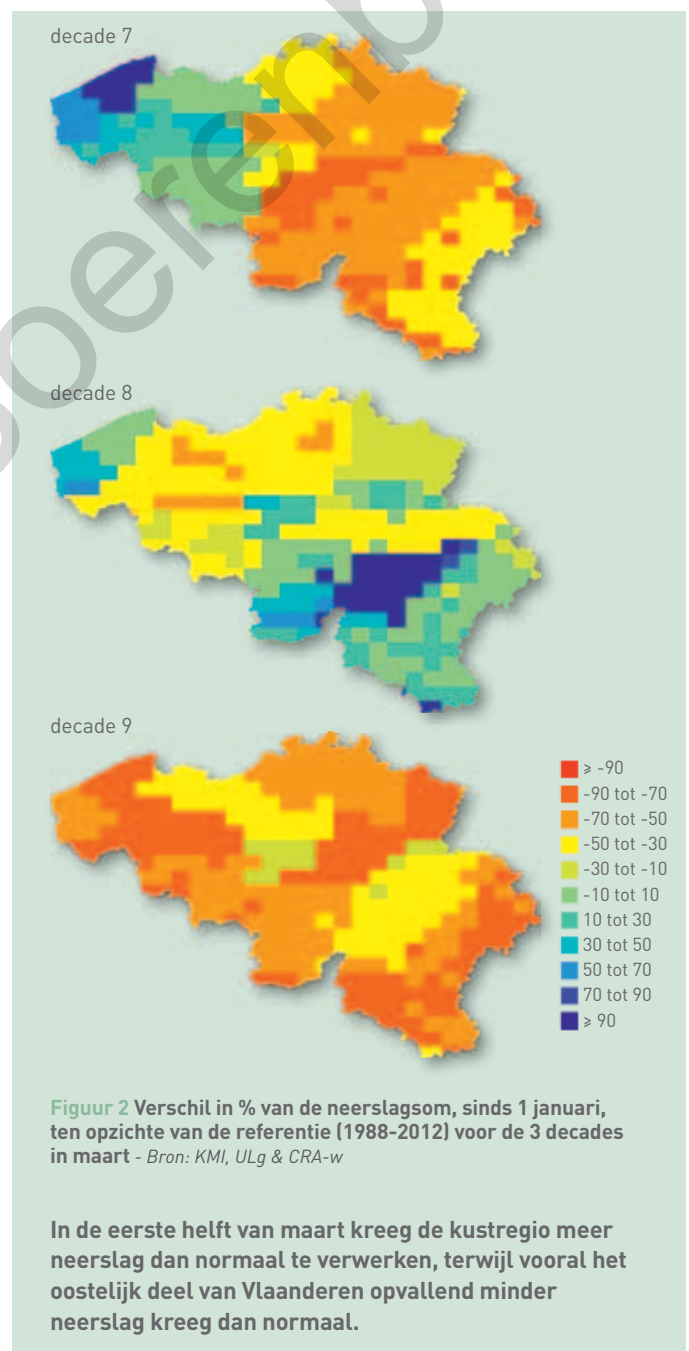
Een opmerkelijk fenomeen dit jaar was de zeer lage gemiddelde temperatuur tijdens de maand maart. De gemiddelde temperatuur in Ukkel werd als zeer uitzonderlijk laag beschouwd, namelijk met een terugkeerperiode van 100 jaar. De gemiddelde

maandtemperatuur lag er zo'n 4 °C onder het normale. Dit heeft zeker een impact gehad op de ontwikkeling van de wintergranen en waarschijnlijk ook op de zaai van de zomergewassen. Verder werden er ook een uitzonderlijk groot aantal sneeuwdagen geteld in maart (11 ten opzichte van een gemiddelde van 3 in Ukkel), waardoor het wintergevoel erg lang bleef aanhouden. De lente begon pas echt in april. Zowel de temperatuur als de zonneshijnduur waren normaal. Enkel de neerslagwaarden scoorden lager dan gemiddeld.

Figuur 1 geeft het verloop weer van de temperatuursom in 3 landbouwregio's: de Polders, Haspengouw en de Kempen. Figuur 2 toont per decade het verschil in neerslagsom ten opzichte van de referentie tijdens de maand maart.

Observaties vanuit de ruimte

Uit de vergelijking van Spot-Vegetation-satellietbeelden van 1 januari tot en met 30 april met het langjarig gemiddelde (1999-2012) blijkt dat de plantengroei zowat overal vertraagd is

Figuur 2 Verschil in % van de neerslagsom, sinds 1 januari, ten opzichte van de referentie (1988-2012) voor de 3 decades in maart - Bron: KMI, ULg & CRA-w

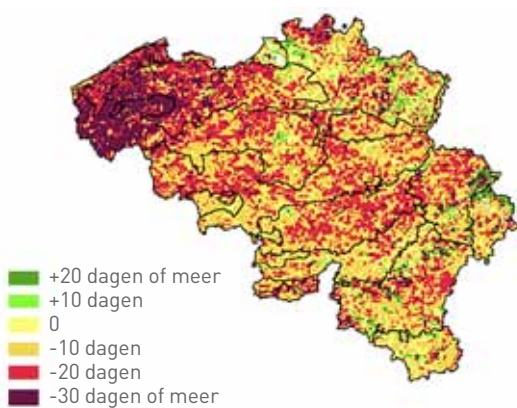
In de eerste helft van maart kreeg de kustregio meer neerslag dan normaal te verwerken, terwijl vooral het oostelijk deel van Vlaanderen opvallend minder neerslag kreeg dan normaal.

(figuur 3). De achterstand is het grootst in het noordwesten van het land. In grote delen van West-Vlaanderen loopt de vertraging op tot meer dan 30 dagen. De vegetatie-index (fAPAR) scoorde al ruim onder het gemiddelde in maart. In april werd het verschil nog groter. Dit was een zeer uitzonderlijke situatie.

Toestand op 30 april

Hieronder geven we een overzicht van de toestand waarin de akkerbouwgewassen zich eind april bevonden.

Wintertarwe en -gerst Het tekort aan zonneschijn in januari en februari en de relatief lage temperaturen in februari en maart waren niet erg bevorderlijk voor de ontwikkeling van de wintergranen. Ze vertonen dan ook een aanzienlijke achterstand ten opzichte van de vorige jaren. De enkele warme dagen in april zorgden ervoor dat de temperatuursom (basistemperatuur 0 °C) steeg tot een nagenoeg normale waarde. Ondanks het positief effect van deze hogere temperaturen op de ontwikkeling van de wintergewassen kon de groeivertraging tot op heden

Figuur 3 Ontwikkeling van de gewassen in vergelijking met het langjarig gemiddelde (1999-2012), afgeleid door het vergelijken van het verloop van de vegetatie-index (fAPAR) van 1 januari tot en met 30 april 2013 met het gemiddelde verloop van de index. Groen: voor-sprong, geel: normaal, rood: achterstand. - Bron: VITO

(begin mei) niet ingehaald worden en is er volgens Cadco nog steeds sprake van een achterstand van een tweetal weken.

Suikerbieten De vrieskou en de talrijke sneeuwbuien in maart bemoeilijkten de veldwerkzaamheden aanzienlijk. Toch kon men tijdens de eerste mooie dagen van maart hier en daar al met de zaai van de suikerbieten starten. Volgens schattingen van het KBIVB duurde het tot half april voordat 95% van het verwachte suikerbietenareaal ingezaaid was. De gunstige weersomstandigheden eind april zorgden op de meeste plaatsen voor een snelle gewasopkomst. Hier en daar echter vertraagde de groei wegens de oppervlakkige droogte als gevolg van het relatief tekort aan neerslag tijdens de laatste 2 decades van april.

Aardappelen Het zachte en droge weer van eind april zorgde voor uitstekende omstandigheden voor de aanplant van aardappelen. De bodem was minder koud en vochtig waardoor het makkelijk werken was op de velden. ■

Dit artikel werd overgenomen uit de Agrometeorologische Berichten van VITO van 13 mei. Hierin werd de situatie tot 30 april besproken. Deze berichten verschijnen driemaal tijdens het groeiseizoen. Het volgende bericht wordt begin juli verwacht. Meer informatie en eerdere berichten kan je vinden op <http://b-cgms.cra.wallonie.be>.